

[SIGNALEMENT]

Herman Lauwers, *Links-liberalisme. Niemand is burger zonder land*, Kalmthout, Pelckmans, 2012, 168 pp., ISBN 9789028968257

Het boek is opgedragen aan Hugo Schiltz (1927-2006). Als eerste zou deze in Vlaanderen het begrip 'links-liberalisme' hebben gebruikt met het oog op een nieuwe ideologie voor het Vlaams-nationalisme. Binnen de Volksunie geraakte het nooit verder dan een etiket voor de progressieve vleugel. Na de splitsing van de partij in 2001 viel ook die vleugel uiteen. Wel had het dagelijks bestuur van Spirit in 2008 aan Lauwers gevraagd om een werkgroep te leiden die de grondslag van het links-liberalisme moest uitwerken. Verdere partijvorming op basis daarvan mislukte echter.

In 2001 reeds had Sven Gatz zich over de mogelijkheid van een 'vierde weg' gebogen. Volgens hem moest het links-liberalisme ideologieloos blijven en zich beperken tot een aantal principes om de oude ontoereikende ideologieën te overstijgen, naar analogie met D66 in Nederland. Dat is niet de mening van de auteur. Het eerste deel van zijn boek wijdt hij aan het schetsen van een historisch-ideologisch kader. (pp. 13-101) Vanuit die context wijst hij niet alleen op het onderscheid met het utilitaire liberalisme en latere neoliberalisme, maar ook met het sociale ontplooiingsliberalisme, terwijl hij ook de affiniteiten nagaat met de sociaaldemocratie (de 'derde weg', Anthony Giddens, 1998) en met het ecologisme. Voor de ideologische onderbouw van zijn links-liberalisme (met koppelteken) combineert hij het sociaal-liberalisme (ook een koppelteken) van Martha Nussbaum met de gemeenschapsbetrokkenheid en de 'patriottische identificatie' van Charles Taylor via de rol van de civiele samenleving. Voor de invulling ervan in een multiculturele maatschappij verwijst hij naar de ideeën van de Canadese hoogleraar Will Kymlicka. Het tweede deel van het boek gaat de positie en de mogelijkheden na van het links-liberalisme in Europa, voornamelijk in Nederland en Vlaanderen. (pp. 103-157) Tegen de achtergrond van ontzuiling, partijpolitieke herverkeveling en populisme, stelt hij vast dat de N-VA zich

ter rechterzijde als een 'functioneel equivalent' heeft aangediend. Ter linkerzijde ontbreekt een populistisch alternatief. Volgens de auteur is groei daar nog enkel mogelijk als er een onderscheid komt tussen een links-populistische partij en een postmoderne links-liberale stroming. Deze laatste zou dan "*als ideologie van de 21ste eeuw?*" (titel van het laatste hoofdstuk) "*vooruitstrevende, sociaalbewogen en cultureel postmoderne kiezers...doorgaans hoger gediplomeerden met een goede baan*" groeperen, "*net zoals de liberale links-radicalen in de 19de eeuw*". Terecht vindt Jos Geysels dat in zijn nawoord betwistbaar. De historische passages met betrekking tot de liberale partij in de 19de eeuw bevatten overigens een paar onnauwkeurigheden. Franstalig België komt in het boek nauwelijks aan bod. De auteur heeft met dit boek alleszins de ideologische discussie gestimuleerd.

[Harry Van Velthoven]
